

Dějiny II

Ladislav Hejdánek

This serves as a preparation for the final document:

[Dějiny II](#)

jedná se o přípravu k tomuto výslednému dokumentu:

[Dějiny II](#)

◆ přípravné poznámky, česky, vznik: 28. 9. 1981

◆ preparatory notes, Czech, origin: 28. 9. 1981

Dějiny II. [1981]

Příprava na bytový seminář 28. 9. 1981

1. Pro dějiny je charakteristické, že jejich podstatné události jsou nutně prostředkovány subjektivně, tj. že bez subjektivního prostřednictví by takové události nemohly nastat.
2. Události mimodějinné na sebe reagují prostřednictvím subjektivním, kdežto události dějinné prostřednictvím subjektivním. Subjektivní reakce je taková reakce subjektivní, která je alespoň zčásti koordinována na úrovni vědomí.
3. Některé události mimodějinné (dokonce velmi mnohé) jsou samy subjektem; naproti tomu žádná dějinná událost (s výjimkou subjektu, který je schopen subjektivně reagovat, tj. který je schopen subjektivity, vědomí a reflexe – tedy člověka) není subjektem, protože není vnitřně integrována.
4. Přejít od člověka nedějinného k člověku dějinnému není náhlý, nýbrž postupný (dokonce pomalý). V jistém nepřesném smyslu je možno tento přechod označit jako dějinný; smyslem tohoto přechodného období je ustavení (konstituce) dějinného člověka, tj. člověka jakožto dějinné bytosti.
5. Vlastní dějiny začínají teprve s dějinným člověkem. Kdy se člověk stává bytostí vskutku dějinnou, je třeba podrobit zvláštnímu zkoumání, právě tak jako jaká je povaha onoho období lidské prehistorie (jak o ní třeba mluví Marx).
6. Člověk se stává dějinnou bytostí zároveň s tím, jak se svět, v němž žije, stává dějinným světem. Člověk jako dějinná bytost není produktem dějin, ale ani dějiny nejsou produktem člověka. V dějinách se děje víc, než v nich dělá člověk, a v člověku je (se děje) víc, než co lze převést na dějiny (resp. odvodit z dějin).
7. Přestože podstatně prostředkován lidskou subjektivitou, není svět dějin sám subjektivní svou povahou. Dějiny jsou místem, kde je osloven člověk bez nějakého dalšího, předchozího subjektivního prostřednictví. Obvykle o tom vypovídáme tak, že dějiny mají smysl, kterým člověk sám nedisponuje – a to nejen individuálně, ale ani všichni lidé, lidstvo jím nedisponuje.
8. Dějinné události mají tedy jednak objektivní povahu, resp. objektivní (lépe: předmětnou) stránku, ale také cosi jako vnitřní stránku, ačkoliv ovšem tato vnější a vnitřní stránka nepředstavují žádnou „srostlici“, tj. nejsou integrovány v jediný celek. Proto neexistuje žádné jednoznačné dělení historického dění na události, které by byly vymezeny počátkem a koncem.
9. Přesto lze hovořit a význačných dějinných událostech jako o milnících historického dění. Historikové tendují obvykle k tomu, spojovat tyto milníky s význačnými, „spektakulárními“ jevy objektivního rázu. To je však metoda velmi nespolehlivá.
10. Periodizace dějin musí být založena na „událostech“ vnitřní povahy, podle nichž lze teprve sekundárně řadit materiál vnější. A tyto „události“ vnitřní povahy mají dvojí charakter.
11. Události vnitřní povahy může být především každý nový intelektuální nebo morální „vynález“, eventuálně vynález, který je původně zakotven v rovině životní orientace a teprve dodatečně může být a je reflektován. (Zcela zvláštním případem je vynález technický, který může mít značný vliv na dějinný průběh, i když sám o sobě není vybaven žádnou organizační a tím méně integrační schopností.)
12. Zcela mimořádný význam má rozpoznávání pravé tváře (pravé povahy) věcí, událostí, skutečností vůbec: tu lze spatřit jedině tak, že věc, událost, skutečnost vůbec uvidíme ve světle pravdy. Sama pravda ukazuje skutečnost ve svém světle a tak se ukazuje sama tím, že člověka oslovuje. Toto oslovení je také a vlastně především „událost“ vnitřní povahy.
13. Pravda se uplatňuje („realizuje“) skrze subjekty vůbec, ale dějinně se uplatňuje také skrze subjektivitu. Oslovuje člověka skrze jeho vědomí a myšlení a působí jejich proměnu. Teprve

prostřednictvím této proměny vědomí a myšlení (metanoia) vstupuje pravda na kolbiště dějin, aby tu získala resp. obnovila svou vládu.

14. Proto můžeme právem dějiny v jejich nejvlastnější podstatě považovat za dějiny dějící se, tj. oslovující, přesvědčující a vítězíci pravdy.

28. 9. 1981